

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2015 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

FN1.054.17.2015.3.CQM

Pan
Marek Kuchciński

155811.452006.286895

Wicemarszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na interpelację Pana Posła Jacka Czerniaka, nr 32049 w sprawie sytuacji klientów upadłej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w Wołominie (dalej:SKOK Wołomin), przedstawiam poniższą odpowiedź przygotowaną po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: KNF) oraz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej: BFG).

Przewodniczący KNF poinformował, że wszelkie podjęte działania wobec SKOK Wołomin oparte były o obowiązujące Komisję przepisy prawa. KNF nie posiada narzędzi, które umożliwiłyby inny tryb postępowania w sprawie oraz spowodowałyby umożliwienie udzielenia przez Kasę Krajową wsparcia członkom SKOK Wołomin. Przepis przewidujący możliwość pokrycia roszczeń członków kas ze środków funduszu stabilizacyjnego Kasy Krajowej, z dniem 28 października 2014 r., utracił moc.

Należy zwrócić uwagę, że Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, zrzeszającą wyłącznie kasy. Celem jej działalności jest zapewnienie stabilności finansowej kas, w szczególności poprzez udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego.

Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. Dz. U. z 2012 r. poz. 855 z późn. zm.) zawiera jedynie ogólne regulacje dotyczące funduszu stabilizacyjnego. Zgodnie z art. 55 ust 1 ww. ustawy fundusz stabilizacyjny stanowi fundusz wyodrębniony w Kasie Krajowej, na który kasy wnoszą środki w kwocie nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 3% ich aktywów, natomiast art. 42 określa, że środki funduszu stabilizacyjnego są przeznaczane na realizację celów działalności Kasy Krajowej, do których należy zapewnienie stabilności finansowej kas. Szczegółowe zasady tworzenia funduszu stabilizacyjnego i jego przeznaczenie określa statut Kasy Krajowej. Obecnie obowiązujący statut Kasy Krajowej stanowi, że fundusz stabilizacyjny powstaje z comiesięcznych wkładów członkowskich i przeznaczony jest na potrzeby stabilizowania działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych oraz Kasy Krajowej, a w szczególności na finansowanie programów naprawczych w kasach.

Jednocześnie na szczególną uwagę zasługują zapis art. 57 ust. 2 ustawy , który stanowi, że nadwyżka bilansowa Kasy Krajowej powiększa fundusz stabilizacyjny. Biorąc powyższe pod uwagę przekazanie na rzecz np. członków SKOK Wołomin, których depozyty nie są objęte gwarancjami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, nadwyżki bilansowej powstałej w Kasie Krajowej mogłoby budzić wątpliwości w zakresie zgodności z ustawą o SKOK.

Instytucją gwarantującą zgromadzone depozyty jest BFG powstały na mocy ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym z dnia 14 grudnia 1994 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1866; dalej ustawa o BFG). Ustawa ta określa zasady tworzenia i funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania środków pieniężnych zgromadzonych również w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub należnych z tytułu przeprowadzania przez kasę rozliczeń finansowych. Zgodnie z zapisami ustawy o BFG kwota depozytów nieprzekraczająca równowartości w złotych 100 000 euro jest gwarantowana w całości. W odniesieniu zaś do części depozytów, która nie jest gwarantowana przez BFG wskazać należy, że stanowi ona nadal wiarytelność deponenta kasy. Po ogłoszeniu upadłości kasy kwota ta może zostać odzyskana w wyniku podziału majątku upadłej kasy w ramach postępowania upadłościowego. Deponent powinien zgłosić swoje wierzytelności sędziemu - komisarzowi w terminie wskazanym w postanowieniu sądu o ogłoszeniu upadłości. Przepisy prawa nie dają możliwości zwiększenia zaangażowania BFG w proces wypłat ponad kwoty przewidziane ustawą. Zasady gwarantowania depozytów, w tym zwłaszcza kwota gwarantowana obowiązuje w całej Unii Europejskiej.

W dniu 5 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, X Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych, ogłosił upadłość SKOK Wołomin. Z chwilą ogłoszenia upadłości podmiotu, nadzór nad nim sprawuje sąd w osobie sędziego-komisarza. Jednocześnie z chwilą upadłości sąd wyznacza syndyka, nadzorcę lub zarządcę, co wskazuje, że nie odbywa się to na wniosek Komisji. Sędzia-komisarz kieruje tokiem postępowania, sprawuje nadzór nad czynnościami syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy, oznacza czynności, których syndykowi, nadzorcy albo zarządcy nie wolno wykonywać bez jego zezwolenia lub bez zgody rady wierzycieli, jak również zwraca uwagę na popełnione przez nich uchybienia. Istotnym jest również fakt, że zgodnie z przepisami ustawy prawo upadłościowe i naprawcze z dnia 28 lutego 2003 r. (Dz.U. z 2003 roku, nr 60 poz. 535 z późn. zm.), z dniem ogłoszenia upadłości, organy zarządzające i nadzorcze kasy ulegają rozwiązaniu. Wygasa także zarząd komisaryczny, powołanie likwidatora oraz uprawnienia kuratora ustanowionego na podstawie art. 72c ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z dnia 5 listopada 2009 r. (Dz. U. z 2013 r. , poz. 1450 z późn. zm.). Należy jednocześnie pamiętać, że przepisy w/w ustawy, przewidują udział KNF jedynie w niektórych czynnościach właściwego postępowania upadłościowego - KNF wydaje opinię w przypadkach, o których mowa w art. 436 ust. 2, tj. zatwierdzenia układu w przypadku upadłości banku oraz zasięgnięcia opinii przez sędziego-komisarza dotyczących warunków nabycia przedsiębiorstwa bankowego przez inne banki .

KNF nie ma natomiast wpływu na czynności, które nie leżą w jej gestii, a prowadzone są przez inne właściwe w sprawie organy.

W odniesieniu do pytania Pana Posła czy BFG udzieli wsparcia podmiotowi przejmującemu, w przypadku, gdy wartość przejmowanych praw majątkowych będzie niższa od wartości przejmowanych zobowiązań kasy, BFG wskazuje, iż kompetencje Funduszu w zakresie udzielania wsparcia w celu restrukturyzacji kas, w których powstało niebezpieczeństwo niewypłacalności określone są w ustawie o BFG. Fundusz może udzielać wsparcia podmiotom przejmującym kasy, przejmującym wybrane prawa majątkowe lub wybrane zobowiązania kasy lub nabywcom przedsiębiorstwa kasy w likwidacji, jego zorganizowanej części lub wybranych praw majątkowych.

Wsparcie Funduszu może nastąpić poprzez:

- objęcie akcji banku przejmującego;
- udzielenie pożyczki lub gwarancji;
- udzielenie gwarancji całkowitego lub częściowego pokrycia strat wynikających z ryzyka związanego z przejmowanymi lub nabywanymi prawami majątkowymi lub przejmowanymi zobowiązaniami;
- udzielenie dotacji na pokrycie różnicy między wartością przejmowanych lub nabywanych praw majątkowych i przejmowanych zobowiązań z tytułu środków gwarantowanych na rachunkach deponentów kasy do wysokości łącznej maksymalnej kwoty z tytułu gwarancji w kasie.

Jednocześnie art. 20h ustawy o BFG określa warunki udzielenia wsparcia przez Fundusz, do których zaliczone są:

- uznanie przez Zarząd Funduszu przedstawionych przez przejmującego lub nabywcę wyników badania sprawozdania finansowego dotyczącego działalności kasy;
- przedstawienie Zarządowi Funduszu przez przejmującego lub nabywcę pozytywnej opinii Komisji Nadzoru Finansowego o celowości przejęcia i braku zagrożenia dla bezpieczeństwa środków deponentów gromadzonych w kasie, wobec której Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o przejęciu lub likwidacji, oraz w przejmującym lub nabywającym banku lub kasie;
- wykazanie, że wysokość środków zaangażowanych przez Fundusz we wsparcie przejmującego lub nabywcy byłaby nie wyższa niż łączna maksymalna kwota z tytułu gwarancji w kasie, wobec której Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o przejęciu lub likwidacji, liczona jako suma środków gwarantowanych na przejmowanych rachunkach deponentów;
- wykorzystanie dotychczasowych funduszy własnych przejmowanej lub likwidowanej kasy na pokrycie strat;
- zabezpieczenie wierzytelności gwarantujące zwrot pełnej kwoty wsparcia wraz z odsetkami w przypadku wsparcia w formie pożyczki lub gwarancji.

BFG pragnie podkreślić, że z przytoczonych warunków wynika, że wsparcie Funduszu może zostać udzielone w przypadku uprzedniej decyzji KNF o przejęciu lub likwidacji spółdzielczej kasy oszczędnościowo - kredytowej.

Należy jednocześnie pamiętać, że w sytuacji, w jakiej znalazła się SKOK Wołomin tj. z uwagi na znaczną dynamikę odpływu środków z Kasy, nie było możliwe zastosowanie procedur prowadzących do pozyskania inwestora zewnętrznego, który przy wsparciu BFG zażegnałby groźbę upadłości Kasy. Co istotne, wzmożone wypłaty depozytów były dokonywane przez członków SKOK, którzy równocześnie byli jej współwłaścicielami. Przy czym, wobec sygnalizowanej przez Prokuraturę skali strat wynikających przede wszystkim z działań będących przedmiotem zarzutów prokuratorskich, teoretyczną możliwość przejęcia zobowiązań Kasy oceniono jako dalece nierealną.

Podkreślenia wymaga, że podejmowane przez Komisję działania wobec kas nie mogą wykraczać poza obowiązujące przepisy prawa. Utrata przez Kasę płynności nakładała na KNF obowiązek podjęcia określonych przepisami działań, tj. zawieszenie działalności i złożenie do sądu wniosku o ogłoszenie upadłości kasy. Wobec tempa zachodzących niekorzystnych zjawisk w Kasie (odpływ depozytów oraz brak spłaty kredytów) w tak krótkim czasie nie było możliwe pozyskanie inwestora zewnętrznego dla Kasy. Żaden wiarygodny inwestor bez rozpoznania sytuacji Kasy i uzgodnienia warunków pomocowych nie podjąłby się zadania przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji przedsiębiorstwa.

Wskutek powyższego, po uzyskaniu oświadczenia Kasy Krajowej o tym, że nie znajduje ona podstaw do udzielenia pomocy SKOK Wołomin, działalność Kasy została zawieszona z dniem 11 grudnia 2014 r., a 12 grudnia 2014 r., Komisja złożyła do Sądu wniosek o ogłoszenie upadłości Kasy.

Do wiadomości:

1. Biuro Ministra, w miejscu